

Βιβλιοπροτάσεις

Έρση Σωτηροπούλου «Ο δικός μου Καβάφης»

Οι γαλλικές εφημερίδες Liberation και Le Monde έχουν χύσει άφθονο εγκωμιαστικό μελάνι για την Έρση Σωτηροπούλου, της οποίας το τελευταίο βιβλίο όχι μόνο βρέθηκε στα ράφια των γαλλικών βιβλιοπωλείων αλλά υπήρξε υποψήφιο και για ένα μεγάλο γαλλικό λογοτεχνικό βραβείο. Το «Ce qui reste de la nuit» – Τι μένει από τη νύχτα – συγκαταλέγεται στην πρώτη λίστα για το Femina, μαζί με 14 ξένα και 18 γαλλικά μυθιστορήματα... Η διακεκριμένη συγγραφέας μιλά στο Hot Doc για τη «τρομοκρατία του πολιτικά ορθού», τον δικό της Καβάφη, την αμφίθυμη σχέση της με την Ελλάδα.

Από τη Δήμητρα Αθανασοπούλου

Το βιβλίο σας «Τι μένει από τη νύχτα», με ήρωα τον Καβάφη στο Παρίσι στα τέλη του 19ου αιώνα, μπήκε στην πρώτη λίστα για το Femina, ένα από τα τρία μεγάλα γαλλικά λογοτεχνικά βραβεία. Ποιο πρόσωπο του ποιητή μας αποκαλύπτετε και γιατί τελικά ο ίδιος δεν έγραψε τίποτα για εκείνα τα τόσο σημαντικά χρόνια;

Το έναυσμα για να γράψω γεννήθηκε ακριβώς από αυτό το τίποτα, την απουσία πληροφοριών. Στο αρχείο του ποιητή δεν υπάρχει καμιά προσωπική αναφορά στο ταξίδι του στο Παρίσι, που ήταν και το μοναδικό ταξίδι αναψυχής της ζωής του. Ιούνιος του 1897. Το Παρίσι ακτινοβολούσε. Ποιος ήταν ο αντίκτυπος σ' έναν νεαρό άνδρα που ερχόταν από την παρωχημένη, πνιγηρή Αλεξάνδρεια; Η εικόνα που έχουμε γι' αυτόν είναι ενός ποιητή ήδη γερασμένου, σαν να μη γνώρισε ποτέ νεανική ηλικία. Εμένα μ' ενδιέφερε ο Καβάφης νέος. Αδέξιος, βασανισμένος από αμφιβολίες και αντιφάσεις, πυρπολημένος από πάθη που δεν έβρισκαν διέξοδο. Εκείνο που συναρπάζει, είναι πώς ένας ποιητής μέτριος, όπως ήταν ο Καβάφης τότε, στα 34 χρόνια του, πώς κάνει αυτό το άλμα; πώς γίνεται ο Καβάφης που ξέρουμε;

Το επίσης βραβευμένο βιβλίο σας «Ζιγκ Ζαγκ στις Νεραντζιές», που έλαβε διθυραμβικές κριτικές στη Γαλλία, αποσύρθηκε με δικαστική απόφαση από τα σχολεία.

Η δίωξη του «Ζιγκ-ζαγκ...» ήταν ένα από τα πρώτα σημάδια του φαινομένου της ανόδου της Ακροδεξιάς: όχι το γεγονός ότι βρέθηκε κάποιος να κατηγορήσει το βιβλίο –ο καθένας είναι ελεύθερος να κάνει ό,τι θέλει– αλλά ότι βρέθηκε δικαστής που

ασπάστηκε αυτή την κατηγορία και προχώρησε τη δίωξη γράφοντας έναν ανεκδιήγητο λίβελλο. Ακόμα πιο ύπουλη και τελικά επικίνδυνη είναι η αυτολογοκρισία. Η τρομοκρατία του πολιτικά ορθού. Ένα μυθιστόρημα, ένα έργο τέχνης είναι ένα αισθητικό σύνολο· η λογοκρισία, έμμεση ή άμεση, δεν το αντιμετωπίζει σαν τέτοιο αλλά απομονώνει στοιχεία που πολύ εύκολα παραποιεί.

Έχετε ζήσει για χρόνια στο εξωτερικό – Γαλλία, Ιταλία. Έχετε πει πως πάντα είχατε φυγόκεντρη τάση από την Ελλάδα, από την οικογένεια. Τι ήταν εκείνο που σας διώχνει και τι σας γυρίζει πίσω κάθε φορά;

Χρειάζομαι μια απόσταση. Αγαπώ πολύ την Ελλάδα αλλά με πνίγει. Πώς μπορείς να γράψεις όταν αυτό για το οποίο γράφεις βρίσκεται κάτω από τη μύτη σου και σ' έχει αρπάξει από το λαιμό; Αλλά δεν είμαι σίγουρη ότι μαθαίνεις τίποτα ταξιδεύοντας. Το ταξίδι γίνεται για το ταξίδι. Δεν θέλω να το ωραιοποιήσω. Πηγαίνεις πολύ μακριά για να βρεθείς πολύ πολύ κοντά.

Τελικά η γραφή σας έχει επηρεαστεί από τον Ιονέσκο; Ποιες είναι οι λογοτεχνικές σας επιρροές;

Ιονέσκο; Δεν το είχα σκεφθεί. Σίγουρα με επηρέασαν αυτά που διάβασα στην εφηβεία, κυρίως ποίηση. Πάουντ, Έλιοτ, Κάμινγκς, ο Μποντλέρ επίσης. Έγιναν η ασπίδα μου σε μια εποχή όπου όλα ήρθαν πάνω κάτω κι άρχισαν να κατάρρουν. Κι ίσως περισσότερο από το γράψιμο καθόρισαν μια στάση ζωής. Μια αίσθηση εσωτερικής ελευθερίας κι ένα πείσμα. Το πείσμα της προσωπικής αντίστασης. **HD**